

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ύλη Β' Λυκείου)

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Ισοκράτης τόνισε ότι η ύπαρξη φαύλων ανάμεσα σε όσους διδάσκουν ή διδάσκονται κάποια τέχνη ή πνευματική δραστηριότητα, δεν πρέπει να μας οδηγεί αυτομάτως στην καταδίκη της. Επικαλούμενος το παράδειγμα επιφανών πολιτικών, όπως ο Σόλωνας ή ο Περικλής, οι οποίοι ήταν άριστοι χειριστές του λόγου, έδειξε ότι για τη διαφθορά των πολιτών δεν ευθυνόταν η ρητορική τέχνη.

Ἔχω δὲ **δείξαι** καὶ τόπους ἐν οἷς ἕξεσιν **ἰδεῖν τοῖς βουλομένοις** τοὺς πολυπράγμονας καὶ τοὺς ταῖς αἰτίαις ἐνόχους ὄντας **ἄς** οὗτοι τοῖς σοφισταῖς ἐπιφέρουσιν. ἐν γὰρ ταῖς σανίσι ταῖς **ὑπὸ τῶν ἀρχόντων** ἐκτιθεμέναις ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἐν μὲν ταῖς ὑπὸ τῶν θεσμοθετῶν ἀμφοτέρους ἐνεῖναι, τοὺς τε τὴν πόλιν ἀδικοῦντας καὶ **τοὺς συκοφαντοῦντας**, ἐν δὲ ταῖς τῶν ἔνδεκα τοὺς τε κακουργοῦντας καὶ τοὺς τούτοις ἐφεστῶτας, ἐν δὲ ταῖς τῶν τετταράκοντα τοὺς τ' ἐν τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς μὴ δικαίως ἐγκαλοῦντας· ἐν αἷς τοῦτον μὲν καὶ τοὺς τούτου φίλους εὖροιτ' ἂν ἐν πολλαῖς **ἐγγεγραμμένους**, ἐμὲ δὲ καὶ τοὺς περὶ τὴν αὐτὴν ἐμοὶ διατριβὴν ὄντας οὐδ' ἐν μιᾷ τούτων ἐνόχους, ἀλλ' οὕτω τὰ περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς διοικοῦντας ὥστε μηδὲν δεῖσθαι τῶν ἀγώνων τῶν παρ' ἡμῖν. καίτοι τοὺς μὴτ' ἐν ταῖς πραγματείαις ταύταις ὄντας μὴτ' ἀκολάστως ζῶντας μῆτε περὶ ἄλλην πρᾶξιν μηδεμίαν αἰσχρὰν γεγενημένους πῶς οὐκ ἐπαινέσθαι προσήκει μᾶλλον ἢ **κρίνεσθαι**; δῆλον γὰρ ὅτι τοιαῦτα τοὺς συνόντας παιδεύομεν, οἷά περ αὐτοὶ τυγχάνομεν ἐπιτηδεύοντες. Ἔτι τοίνυν γνῶσεσθε **σαφέστερον** ἐκ τῶν **ῥηθήσεσθαι** μελλόντων ὡς πόρρω τοῦ διαφθεῖρειν τοὺς νεωτέρους ἐσμέν. εἰ γὰρ τι τοιοῦτον ἐποιοῦμεν, οὐκ ἂν Λυσίμαχος ἦν ὁ λυπούμενος ὑπὲρ αὐτῶν οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν τοιούτων, ἀλλὰ τοὺς πατέρας ἂν ἐωρᾶτε τῶν συνόντων ἡμῖν καὶ τοὺς οἰκείους ἀγανακτοῦντας καὶ γραφομένους καὶ δίκην ζητοῦντας παρ' ἡμῶν λαμβάνειν.

Ἰσοκράτους *Περὶ ἀντιδόσεως*, 237 - 240

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα «Ἔχω δὲ δείξαι καὶ τόπους... τῶν ἀγώνων τῶν παρ' ἡμῖν». (30 μονάδες)
2. Με ποια επιχειρήματα προσπαθεῖ να πείσει τους δικαστές ο Ισοκράτης για την «αθωότητα» της ρητορικής τέχνης; (20 μονάδες)
- 3.α) Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω ὀρων του κειμένου: *δείξαι, ἰδεῖν, τοῖς βουλομένοις, ἄς, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, τοὺς συκοφαντοῦντας, ἐγγεγραμμένους, κρίνεσθαι, σαφέστερον, ῥηθήσεσθαι.* (20 μονάδες)

δειξαι:
 ιδεῖν:
 τοῖς βουλομένοις:
 ᾶς:
 ὑπὸ τῶν ἀρχόντων:
 τοὺς συκοφαντοῦντας:
 ἐγγεγραμμένους:
 κρίνεσθαι:
 σαφέστερον:
 ῥηθήσεσθαι:

- 3.β) «εἰ γὰρ τι τοιοῦτον ἐποιοῦμεν, οὐκ ἂν Λυσίμαχος ἦν ὁ λυπούμενος ὑπὲρ αὐτῶν οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν τοιούτων, ἀλλὰ τοὺς πατέρας ἂν ἐωρᾶτε τῶν συνόντων ἡμῖν καὶ τοὺς οἰκείους ἀγανακτοῦντας καὶ γραφομένους καὶ δίκην ζητοῦντας παρ' ἡμῶν λαμβάνειν».

Να αναγνωρίσετε το εἶδος του υποθετικού λόγου και να τον μετατρέψετε σε υποθετικό λόγο που δηλώνει το προσδοκώμενο.

(5 μονάδες)

4. α) Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα (οι ρηματικοί τύποι να παραμείνουν στη φωνή που βρίσκονται):

(12 μονάδες)

δειξαι: το β' πληθυντικό της προστακτικής στον ίδιο χρόνο
 ἐπιφέρουσιν: το απαρέμφατο στον αόριστο β'
 ἐγγεγραμμένους: το β' ενικό της οριστικής στον αόριστο
 δεῖσθαι: το γ' ενικό της ευκτικής στον ίδιο χρόνο
 τυγχάνομεν: το β' πληθυντικό της οριστικής στον μέλλοντα
 ἀγανακτοῦντας: το β' ενικό της προστακτικής στον ίδιο χρόνο

- 4.β) Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους του παρακάτω χωρίου στον άλλο αριθμό: «Ἔτι τοίνυν γνώσεσθε σαφέστερον ἐκ τῶν ῥηθήσεσθαι μελλόντων ὡς πόρρω τοῦ διαφθεῖρῃν τοὺς νεωτέρους ἐσμέν. εἰ γὰρ τι τοιοῦτον ἐποιοῦμεν, οὐκ ἂν Λυσίμαχος ἦν ὁ λυπούμενος ὑπὲρ αὐτῶν οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν τοιούτων».

(13 μονάδες)